

Előszó

A Lenyomatok sorozat tavaly napvilágot látott első kötetének előszavában azt ígértük, hogy a Kriza Könyvek sorozaton belül ez a kiadvány évenkénti, rendszeres megjelenéssel kifejezetten a fiatal kutatóknak biztosít majd publikációs lehetőséget. E második kötettel remélhetőleg elégséges bizonyítékát adjuk egyrészt ígretünk megtartásának, másrészt a kötet további megjelentetése szándékának, hisz ellenkező esetben az történe, amit az előző kötet előszavában is felvetettünk: a mai és a már végzett diákok írásai csupán a BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszéke szűk berkeiben terjednének.

A Lenyomatok éppen ezt szeretné elkerülni, hisz a szakma gyakorlásához ma már nem elegendő az egyetemi oktatás követelte feltételeknek eleget tenni, azon túlmenően egy szélesebb szakmai közönség előtt is ismertté – és miért ne, megvitatottá – kell tenni a kutatások eredményeit. Itt most a kötet ebbéli hasznáról kellene beszélnem, de mivel az első kötetben ezt már részletesen megtettem, most csak utalnék rá. Egyik legfontosabb haszna tehát kötetünknek, hogy biztosítja a szakmai nyilvánosságot, ekként tehát a tudományos kommunikációt a kolozsvári műhely és más néprajzi intézmények között, valamint – talán még a kommunikációs lehetőségek megteremtése előtt – ösztönzőleg hat tanszékünk diákjaira írásaik további, igényes kidolgozása tekintetében. Nem tévedünk talán, ha azt állítjuk, hogy e kötetnek szerepe van a szakmai fejlődésben, hisz az oly sokszor nem elég nyitott akadémiai szféra határait teszi a fiatal kutatók számára valamennyire átjárhatóvá, amennyiben elfogadjuk előfeltevésként, hogy a kötet írásait nem csak helyi és nem csak néprajzos szakemberek olvassák.

Reménykedjünk benne, hisz amint a tavalyi kötetben, az írások itt is nagyobb érdeklődésre tarthatnak számot, hisz úgy vélem, ha csak egy-egy pillanat és nézet erejéig, de itt villan fel, hogy a legfiatalabb nemzedék – a szakma továbbvitelének letéteményesei – nézetében merre halad a néprajztudomány. Erről beszélve talán nem lépem túl az előszó kereteit, ha kitérek a kolozsvári néprajzi képzés és tudományos munka kapcsán oly sokat emlegetett iskolába vagy műhelybe szerveződő kutatásra. Azért is meg kell tennem, mert nézetem szerint kolozsvári iskoláról nem beszélhetünk – ennek számos oka van, de ezeket most nem taglalom –, annak ellenére, hogy néhol hallani ilyen irányú megközelítéseket. Azonban a kötet néhány tanulmánya kapcsán talán megfogalmazható, hogy alakulóban van egy narratívakutató iskola. Hogy ez az „iskola” mennyiben lesz képes önmagának egy legitim pozíciót kijelölni a tudományon belül, az sok mindennek a függvénye. Hang-

súlyosan szerepet játszik benne például az a támogatási rendszer/politika, amely egyelőre nem teszi lehetővé a kutatóműhelyeken belül a hosszú távú tervezést, a kutatói állások létesítését, így a fiatal kutatóknak a szakmában maradását. Noha e nélkül nem jöhet létre szervezett kutatás, a diákok ebben a témában született írásai talán feljogosítanak arra, hogy róluk mint az új irányzatok képviselőiről beszéljünk, akárcsak más témák feldolgozóiról is, hisz jó munkák nem csak a narratívák kutatásában születnek. Hogy itt elsősorban ebből a témakörből jelennek meg az írások, az talán némiképp esetleges, de mindenképp jelzi, hogy az emberi potenciál lehetővé tenné az iskolába szerveződő kutatást, és ennek hozadékeként az eredmények felmutatását.

Nos, ha a tudás és az eredmények megjelenítéséről beszélünk, tekintsük úgy e kötetet, mint amely alkalmas a kolozsvári fiatal néprajzosok által felhalmozott tudás egy igen kis részének megjelenítésére. Egy igen kis rész, mondom, hisz az élettörténetek feldolgozása, a cigányzenészek mobilitásának vizsgálata, vagy a Moldvában folyó kutatások nem képviselik a Tanszék és a Kriza János Néprajzi Társaság támogatásával folyó munka teljes spektrumát. Úgy gondolom, az írások értékelő, vagy részletesebb bemutatása szükségtelen, ennek ellenére a laza – hisz tematikus megkötés, akárcsak első kötetünkben, most sem volt – tömbösítés általam adott szempontjaira mégis kitérnék.

Az első írások tehát az említett narratívakutató irányzatba sorolhatóak, a szerzők mindannyian egy-egy élettörténet vagy abból kiragadott narratívum kapcsán végzik el elemzésüket. A következő írás két interjúból kiindulva közelíti meg a társadalmi nem (kelet-európai) megkonstruálásának és kutatásának problémáját, míg az utána következő dolgozat szintén új kutatási és elemzési szempontokat vet fel, ezúttal a falusi gazdaságok vizsgálatához. A cigányzenészek társadalmi helyzetének változását a város és a falu kapcsolatának viszonyában is elemző írást a kolozsvári emléktábla-állítást történelmi szempontokat érvényesítve vizsgáló dolgozat követi. Végül a kötetet két olyan dolgozat zárja, amelyek az utóbbi időben újra felerősödött, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma hathatós támogatásával folyó moldvai kutatásokat bővítik újabb eredményekkel, és talán velük kapcsolatban is megfogalmazható az iskolába szerveződés lehetősége.

Ennek, vagyis a műhelybe és az iskolába szerveződésnek a kérdése azonban nyitva marad, a fentebb már említett támogatási rendszer miatt is. Nyitva marad, akárcsak annak eldöntése, hogy mennyiben alkalmasak ezek a tanulmányok a kolozsvári néprajzi képzésben részt vevők vagy az azt elvégzettek tudásának és eredményeinek megjelenítésére. A kérdés eldöntését azon figyelmes olvasóinkra bízuk, akik érdeklődve vagy netán kritikai szándékkal olvassák az itt megjelent munkákat.

A szerkesztő